

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Egészévre 6 korona
Félévre 3 korona
Negyedévre 1 korona 50 fillér
Egyes szám ára 14 fillér.

Felelős szerkesztő:

SZILASSY ZOLTÁN

az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

IX. ker., Üllői-út 26. szám. (Köztelék).

Somló Sándor.

— A Nemzeti Színház igazgatója. —

A Beöthy László lemondásával üresedésbe jött Nemzeti Színházi igazgatói állásra a belügyminiszterium *Somló Sándor* színművészt nevezte ki.

Somló igazi színészvér, aki előkelő föld-birtokos családból származva, elhagyta kora fiatalságában a szülői hajlékot, a gondtalan életet s a színészet sokszor rögös, nyomoruságos útjára tért, ahova szíve, hajlama vonzotta őt.

A vidéki színészkedés nehéz, sőtalan kenyerén táplálkozott és szorgalmasan tanult, képezte önmagát. Nehány év alatt az alig 24 éves ifjú már ott láttuk elsőrendű vidéki szintársulatainknál, első szerepeket játszott már ekkor. A szegedi, nagyvárad, debreceni és aradi színházaknál töltött el néhány esztendőt, majd elsőrendű műintézetünkhöz a Nemzeti Színházhoz szerződött.

Somló Sándor a Nemzeti Színháznál több mint tíz éve működik s a legelső drámai szerepeket játsza.

A mellett, hogy mint színész művészetét a tőkély magas fokára vitte, irodalommal is előszeretettel foglalkozott Somló, több szindarabot

írt s a színmű-pályázatokon is nem egy ízben aratott babérokat. Szindarabjait úgy a fővárosi, mint a nagyobb vidéki városok színházaiban folyton műsoron tartják. Szindarabjaival Somló a Nemzeti Színház és az Akadémia színműpályázatain, pályázott több ízben sikerrel. De nemcsak a színészeti irodalmunk fejlesztése körül vannak érdemei, hanem mint költő és beszélyírónak is jó neve van irodalmunkban s az ifjabb írói nemzedéknek tehetséges tagja.

Említést tettünk már arról, hogy Somló Sándor előkelő ungmegyei régi nemes birtokos családból származik. Családjá a mogyoródi Hlavathy család ellenzésével találkozott a tizenhét éves ifjunak elhatározása, midőn a színi pályára indult. Somló családi neve helyett új nevet vett fel s mint színész szép sikereket ért el aránylag rövid idő alatt.

Somló Sándor vezetése alatt a Nemzeti Színházban új időszak fog bekövetkezni s hiszszük, hogy az ő szakértő vezetése mellett fel is fog virágozni ezen nemzeti intézményünk, amely az utóbbi évtized alatt annyi válságot állott ki.

SOMLÓ SÁNDOR.

— A Nemzeti Színház igazgatója. —

Az impregnált takarmányrépamagvak

a legnagyobb csiraképességgel bírnak és a legbiztosabb termést adják.

Kaphatók csakis:

MAUTHNER ÖDÖN

császári és királyi udvari magkereskedésében
BUDAPESTEN.

A honvédelem.

Az országgyűlésen most tanácskoznak a honvédelem dolgáról. Mert valahogy az apró hangya is védelmezi a maga fészket, úgy védelmeznie kell az embernek is otthonát, hazáját. Ez a védelem a legszentebb nemzeti kötelesség. Ezt teljesítette a magyar a multban is mindig, mikor a török tört reánk, vagy mikor a német — hogy az isten* verné meg — századokon át azon agyarkodott, hogy elvegye tőlünk szabadságunkat. És a magyar dicsőség hirtelen bejárta a fél világot. Magyar huszárok lovai legelték le nagy Németország mezőit, magyar huszárok kardjának villogása elől futott a burkus, a francia s a legvitézesebb huszár, Simonyi obester, verte ki a pipáját a francia császár trónusában ülve. Hejh, régi, szép magyar dicsőség hová is tüntél az elmúlt időknek nagy éjszakájába?!...

A honvédelemhez köze van mindenkinek, gazdagnak, szegénynek, urnak, parasztnak egyaránt. Ebben a tekintetben egyenlőség van közöttünk, mert hiszen mindnyájunk pénzén, adófillérén tartjuk fenn azt a nagy hadsereget, amelyben szegény testvéreink, fiaink szolgálnak, szenvednek. Pengetik a sarkantyut, vagy pedig a kaszárnya tömlőcében ejtenek forró könnyet az elhagyott falu, az elhagyott édes anya, az otthon maradt kedves után. Mert hát ilyen a katonaelet. És aki elment hazulról egészségesen, a gyermekünk, vajjon visszatér-e valaha? Ha háboru nincs is, kesergő szívébe nem-e bocsátja be fegyvere golyóját?!...

Hejh, nagy is az áldozat, amit hoz a magyar az ország békejéért, öreg, jó királya nagy dicsőségeért. Tengerek pénz és még többet érő embererő van a kaszárnyákban összehalmozódva. Több százezer ifju, ahelyett, hogy a hasznos munkát, mesterségét folytatná, vagy szántaná, vetné a kenyeretadó édes anyaföldet, hát söpri a kaszárnyát, az ágyut fényesíti, előre rohanni meg retirálni tanul, nagy erőlködés közt emeli, forgatja a szuronyos puskát, hogy mint nyársalja fel, hogy, ha jön a — muszka. Az ország házában most arról tanácskoznak, hogy igazán szükség van-e az ország védelmére oly hosszú időre lekötött s annyi nagy emberi erőre? Lám, ott vannak a burok, azok nem szolgáltak három kemény évet, az eke szarva mellől mentek a haza védelmére s mégis vitézségük beragyogja mostan az egész világot. Hát nekünk nem-e volna jobb, ha legalább odáig juthatnánk, hogy a három év helyett csak kettőt kelljen szolgálni a katonaságnál s nagy munka idején, az aratás táján, mikor annyi ezer munkáskézre van szüksége nagy Magyarországnak, vagy nyolcz hétre hazaeresztenék a katonaságot? Hejh, milyen rendet vágna az a bakagyerek, hiszen tudná,

hogy napnyugvókor édes anyja vár rá áldott két kezének süttével, főztével, piros cipókával, meg az a barnaszemű kis lány az édes csókjával. De hát báró Fejérváry, a honvédelem miniszter mindig csak azt mondja, hogy nem lehet, nem lehet! Pedig hát — mi csak úgy olvastuk, de az öregek még emlékeznek rája — hogy volt idő, amikor ragyogott egy csillag s gyémántos irással 1848 tündöklött éppen a közepén. S a csatába, hogy ment akkor ez a nemzet, az örege, ifja, nem a gléda-sorból, nem a kaszárnyákból, nem hosszú három esztendő szolgálva, hanem a falukból, szántás-vetés mellől. És hogy tudott harcolni mégis az a honvéd?! Véres fejjel futott előle az ellen s csak hírét hallotta, sárgabetegségbe esett rögtön a német, a horvát. És, hogy tudott meghalni egy jajszó nélkül is az a honvédgyerek az édes hazáért?! Mert a honvédelem legszentebb, legdicsőbb, magyar kötelesség!

Magyar Gyula.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A mult csütörtökön még javában tárgyalták az országházában az igazságügyi költségvetést, amikor is *Isschutz Győző* nagy figyelemmel hallgatott beszédében sürgette az uzoratorvény szigorítását, a végrehajtási törvény olyként való módosítását, hogy azt az uzorások ki ne játszassák s a szegény embernek a megélhetéséhez szükséges szerszámát, házat s egy-két hold földjét el ne lehessen liczítani, követelte a telekkönyvek olyatén való rendezését, hogy a Sáfár-Zéligék gonoszságainak gátat lehessen már vetni. *Várady Károly*, *Kiss Emil*, *Buzáth Ferencz*, *Pintér Sándor* szintén mindnyájan követelték a végrehajtási törvény helyes irányu átalakítását, *Zboray Miklós* pedig felsorolta az igazságszolgáltatás tenger sok baját, mely miatt oly nehezen juthat a szegény pörös ember igazához.

A pénteki tanácskozáson *Eötvös Bálint*, aki maga is ügyvéd, a perköltségeknek sok esetben való leszállítását követelte s azután elpanaszolta, hogy annyi sok már a fiskális, hogy alig tudnak élni. Ezeknek a baján kéne segíteni. *Szivák Imre* nagy hatás mellett szintén az ügyvédkérdésről szolt, majd rámutatott, hogy a Délvidéken német zuglapokban a leggyalázatosabban izgatnak s hozzá büntetlenül a magyar állam ellen. Ezután *Plósz Sándor* igazságügyminiszter tartott nagy beszédet és sokat ígért meg. Az új polgári perrendtartás már készen van, a végrehajtási törvény is módosítva lesz, úgy, ahogy kívánták. Az uzoratorvényt is szigorítsák, a telekkönyvet is rendezik, a gabona- és földuzsora ellen is lesz törvényes intézkedés, csak hogy erre idő kell, nagy idő. Mondanunk sem kell, hogy az ősz igazságügyminisztert beszédéért lelkesen megéljenzették.

A szombati ülésen nagy felháborodást kellett, hogy a pánszláv *Veszélovsky Ferencz* tót képviselő azt követelte, hogy az igazságszolgáltatás nyelve Felsőmagyarországban tót legyen. Nagy felzudulás történt erre az arczátlan követelésre, kivált *Krasznay Ferencz* hazafias beszéde után s mindenfelől kiáltották az országházában ülő négy tót képviselő felé:

— Kifelé a hazaárulókkal! *Plósz Sándor* igazságügyminiszter lelkes helyeslések közt jelentette ki,

hogy az igazságszolgáltatás nyelve Magyarországon a magyar, akinek pedig az nem tetszik, ennek lefelé is, fölfelé is szabad az ut.

A *hétfői* tanácskozáson nem történt semmi nevezetesebb dolog. Folytatták és be is fejezték az igazságügyi költségvetést, majd megkezdték a Mexikóval való kereskedelmi szerződés tárgyalását, mely ellen többen felszólaltak az ellenzékéről.

A *keddi* ülésen kezdődött meg a honvédelmi miniszterium költségvetésének tárgyalása, melynél a függetlenségi és 48-as párt nagy csatárra készül. Ezt a csatát *Tóth János* kezdte meg dicsőítve a nemzeti hadsereget s fájdalommal emlékezve meg arról, hogy Ausztria kedvéért már háromszáz esztendő óta megakadályozzák, hogy önálló hadserege legyen a magyarnak. Pedig milyen diadalmas volt a magyar hadsereg s az osztrák, hogy futott az mindig. Felpanaszolta azután a szónok, hogy még a honvédséget is elakarják osztrákosítani s a honvédiskolákban német nyelven tanítanak.

— Szégyen! Gyalázat! kiáltotta *Nessi Pál*.

— Fogalma sincs a dologról! vágott vissza báró *Fejérváry*.

— Én is katonatiszt vagyok, mint *Fejérváry* ur — felelt *Nessi*, csak hogy én magyar, a miniszter ur pedig osztrák.

A szélsőbal nagy helyeslése közt fejtette ki *Tóth János*, hogy miután a honvédséget az osztrák hadseregbe akarják olvasztani, erre sem ő, sem pártja egy krajczárt sem szavaz meg az ország pénzéből.

A képviselőház *szerdai* ülésén megválasztották az Ausztriával való közösügyek tárgyalására kiküldött bizottságok tagjait, azután folytatták a honvédelmi költségvetést, melyet gróf *Wilczek* Frigyes azért nem fogad el, mert a katonai lovak s általában a katonai kormányzat semmibe se veszi a magyar gazdákat. *Rákosi* Viktor humoros beszédben bírálta a költségvetést. *Münnich* Aurél pedig a honvédséget védte az ellenzéki témadások ellen. Báró *Fejérváry* Géza honvédelmi miniszter válaszolt azután az egyes felszólalásokra s azt állította, hogy a honvédség szelleme magyar, a katonákat pedig első sorban az uralkodóház iránti szeretetben nevelik. Új katonai büntetőtörvénykönyvet csinálnak s rajta lesz, hogy a katonai szükségleteket a közvetlen termelőktől szerzik be.

•Góbbéságok• kaczagató székely históriák és elbeszélések. Ezt az érdekes és mulatságos könyvet a „*Független Ujság*“ előfizetői kedvezményes árban: 2 korona helyett, csak egy koronáért és 20 fillér postai díjért rendelhetik meg az írónál. Legezélszerűbb az 1 kor. 20 fillért utalványon beküldeni *Péterfy Tamás*. Budapest. IX. Köztelek címre.

Osztrák gyújtó — magyar czéger.

Ugy vagyunk a magyaripar-pártolással, hogy sohasem tudjuk azt meghatározni, mikor csapnak be, mikor pártoljuk a magyar köntösbe bujtatott idegen bitangot. Éppen ezért helyén való dolog minden jó hazafitól, hogy ahol csalásra jön rá, azt irgalom nélkül jelentse fel. Csakis ezáltal érhetjük el azt, hogy magyar czéger alatt ne vegyünk külföldit. Mult héten a kereskedelemügyi miniszternek feljelentették, hogy a budafoki *Unio* magyar általános gyufagyár részvénytársaság a magyaripar jelszava alatt osztrák gyújtót árusít. A feljelentéshez csatolták *Fürth Bernát* osztrák gyújtógyárosnak az *Unio* budafoki gyújtógyárhoz intézett leveleit és szállítóleveleit, amelyek szerint *Fürth Bernát* maga jelzi, hogy a budafoki magyar gyújtógyárnak *Fmke* és *Eke* (Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület és Erdélyi Kárpát-egyesület) gyufákat szállít és a budafoki gyár válaszait ezen levelekre, amelyekben a budafoki gyár elismeri a *Fürth* osztrák gyufagyáros által küldött *Fmke* és *Eke* gyújtók vételét, stb. A kereskedelemügyi miniszterium miután maga részéről a tényállást egy iparfelügyelő által kiderítette, az ügyet az I. foku iparhatósághoz utasította, mely Budafokon tárgyalta ezt az ügyet. A följelentőket *Pichler Győző* dr. országgyűlési képviselő képviselte. A tárgyalás sorrendjén a budafoki gyújtógyár többek között beismerte, hogy ő a *Fürth*tel kötött szerződése alapján, mint *Fürth* osztrák gyáros bizományosa volt kénytelen szerepelni.

Miután a posta, vasut és hajós-vállalatok adatai, melyekből meg akarják állapítani, hogy *Fürth* osztrák gyújtógyáros magyar czéger alatt mennyi gyújtót szállított a budafoki gyárnak, hiányoztak, a tárgyalást ez adatok beszerzéséig elnapolták, a mikor a helyszíni vizsgálatot is megtartják a budafoki gyárnál, különösen arra nézve, ami a tanuvallomásokból kitűnt, hogy milliókra menő nyomtatott *Fmke* és *Eke* czimkéket, melyeket Budapesten nyomattak, a gyárnak *Schüttenhofen*be küldtek, ahol azokat gyújtóval megtöltött dobozokra ragasztották és az így felszerelt osztrák gyújtógyártmányt hozták magyar gyártmányu *Eke* és *Fmke* gyufák neve alatt forgalomba.

Az eddigi vallomásokból is kitűnt már, hogy 1902. januárig forgalomba hoztak magyar czimkével ellátott oly gyufagyártmányokat, melyeket a budafoki gyújtógyár soha sem gyártott.

A hallatlan csalás további tárgyalását érdeklődve várjuk, de addig is óvakodjunk a jelzett hamisítványokat vásárolni.

■ A JENNER-PASTEUR-FÉLE OLTÓANYAGOT SZÁLLITJA: ■

A MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCZA 31.

Az anyagok a legjobb tudományos módszer szerint készülnek PERTIK PROFESSOR felügyelete alatt.

VÉDŐOLTÁSOK

LÉPFENE ELLEN.

Az anyag hónapokig eltartható.

Biztos védelmet nyújt.

Lovak, birkák és szarvasmarháknak.

Egy birka oltása 12 fillér.

Egy ló vagy szarvasmarha oltása 24 fillér.

SERTÉSEK OLTÁSA

ORBÁNCZ ELLEN

RAPID-SZÉRUM:

az orbánczos fertőzésnek kitétt sertéseket 1-2 óra alatt biztosan megmenti a veszélytől.

Egy sertés szérumos oltása 30 fillér.

A rendes Pasteur-féle oltóanyag sertésenként 12 fillér.

Fagy- és jégkárak.

A lanyha téli időjárás szomorú következménye az ideai tömérdék fagy és jégkár. A sors balkezevel sujtja a magyar gazdaosztályt, az április végi fagyok és tömérdék jégkár megfosztott bennünket attól a reménytől, hogy ilyen-amolyan termésre az idén számíthassunk. Az a nagy csapás, ami a gazdaközöniséget a fagy- és jégkárokkal érte, nemcsak a gazdákat sujtja, sujtja az egész országot, ipart és kereskedelmet egyaránt. Ugy mondják, hogy megfagyott a szegény ember befaló falat kenyere, a fagy és jég lecsapta a gyümölcs virágját, a szőlő vékony friss hajtásait, nem lesz borunk, buzánk, gyümölcsünk az idén.

Az Istencsapás annál súlyosabban érinti a népet most, amidőn alig van keresete, mert drága lesz az élelem, mert kevés terem belőle az idén s némelyikből semmi s az inség és nélkülözés a tető magas fokára fog hágni bizonyára.

Szomorú siralmas lesújtó hírek azok, amelyek az ország minden részéből érkeznek. A buza, a szőlő, a gyümölcs sok vidéken tönkretvedött jég és fagy révén. Ilyen országos csapásban amilyen a magyar gazdaközöniséget a héten érte, már régen nem volt részünk.

Isten óvjon bennünket még több csapástól.

Munkaközvetítés.

A budapesti ipari munkaközvetítő-intézet 1902. év első negyedévi működéséről kiadott jelentés szomorú képét adja a munkahiánynak, az üzleti pangásnak. Valamennyi iparág pang.

A munkásbejelentések ugyan 1799-el kevesbedtek, ez azonban csak látszólagos javulás. Nem azt jelenti, hogy a munkanélküliek száma csökkent, hanem abban leli magyarázatát, hogy a munkásbejelentések érvényessége, mely a múlt évben csak két óra terjedt, négy óra kiterjesztetett, miután számos munkás csak 3—4 havi várakozás után jutott munkához és így méltányos volt, hogy azoknak biztosítsák az előjog a munkára, kik hónapok óta várakoznak.

A munka apadását főleg a munkakinálat tünteti fel, mely 1305 bejelentéssel csökkent; s mely a fémiparban a múlt év első negyedében 636-ot, a folyó év első negyedében 545-öt; a gépészeti iparban a múlt év első negyedében 300-at, a folyó év első negyedében 205-öt; az építési iparban a múlt év első negyedében 1511-et, a folyó év első negyedében 517-et és a kereskedelemben a múlt év első negyedében 765-öt, a folyó év első negyedében 576-ot tett.

Daczára a nagyobb munkahiánynak, az intézet közvetítési eredménye mégis kedvezőbb a múlt év 1-ső negyedénél, mert 5192-vel szemben 5591, tehát 339-el több elhelyezés történt s az intézet fejlődésére és sikeresebb működésére vall azon körülmény, hogy míg a múlt év 1-ső negyedében a munkakinálatnak csak 54·4%-a volt kielégíthető, a folyó évi 1-ső negyedében a közvetítettek a munkakinálatnak már 67·00%-át érték el.

A nagy munkanélküliség folytán a téli időszakban várható volt munkásnyomor. Enyhitésében közreműködni kívánt az intézet is, miért már a múlt évi október havában a székesfőváros tanácsát a beálló nyomorra figyelmeztetvén, késznek nyilatkozott a munkanélküliekről részletes lajstromokat rendelkezésre bocsátani és szorgalmazta, hogy ez ügyben a kerületi előljárókkal, a jótékonysági egyletek vezetőivel és az intézet igazgatójával tanácskozás tartassék.

Ennek eredménye az lett, hogy minden munkanélkülinek, ki hozzájuk azért fordul, ingyen ételjegyeket — ha családos — családja számára is, szolgáltatnak ki és hajlandók pénzzel is a legnagyobb nyomoron segíteni.

A kerületi előljárók ezen határozatát az intézet hirdetmény útján tudatta a munkásokkal, kik közül igen számosan hónapokon át nyertek ingyen ételjegyeket s részben pénzsegélyt is.

A székesfőváros ezen áldozatkészsége hálás elismerésre is talált s a legnagyobb nyomoron segített is; de nem javíthatott kielégítőn a munkások sorsán, mely csak az enyhébb idő beálltával bekövetkező munkaszaporodással fog kedvezőbbre fordulni.

Székely község lázongása.

A székelység nyomorusága már nemcsak kivándorlásban, hanem elkeseredésben is nyilvánul. Gyergyó-Alfalu nagyközségben a nép fellázadt az urak ellen. Magam részéről nem csodálkozom azon, hogy Alfaluban a falut felgyújtották és az uri osztályt a csendőrség-, majd a katonaságnak kellett megvédelmeznie a nép dühe ellen. Annak a népnek igaza van. Nem azért tanult ember a pennaforogató, írástudó vagyonos-osztály, hogy a nép tudatlanságát kijátsza. Már pedig Alfaluban haramia módon fosztották meg a székely népet erdőjogaitól. Hallatlan eset, de igaz, be tudom bizonyítani, hogy az arányosítás előtt a néptől, a tudatlan emberektől a módosabbak *egy hold erdőjogot egy forinttal* vettek és legtöbb három forintot adtak holdjáért. Tudta is az a nép, hogy mit ad el? Hiszen nagyapjának a nagyapja is szabadon járta a rengeteg erdőt, ott legeltetett, ott fát vágott. Most aztán pár forintért vettek tőle valamit, amit erdőjognak hívnak. Tehát a nyomoruságban sinlődő nép eladta. Megesett az arányosítás. Csak azután tudta meg a tudatlan nép, *hogy kijátszották, rászedték. Neki nem szabad legeltetni az erdőn, nem hozhat tüzfát, csak ha pénzzel veszen*, de még a roskadozó, boronából össze rakott házikóját sem tákolhatja össze, mert ahhoz a fát venni kell!... Kitért az elkeseredés...

Én nem csodálkozom, hogy az a becsületes nép ebben az elkeseredett állapotban gyujtogatott, lázongott, és a tisztelt papjára nem hallgatott. Csupán az erőszak, a katonaság gyilkoló fegyvere állította meg. Annak a papnak, ha igazi pásztora a népnek, *azelőtt kellett volna a népnek megmagyarázni*, hogy mi történik az eladott és nem ismert erdőjogok miatt! A papnak nemcsak az imádság az igazi kötelessége, hanem a tanítás is. Neki tudomása volt a *nép fosztogatásról*, amit *erdőjogvásárlásnak* neveznek. Bezzeg mi nem vagyunk papok, előljárók, nem élünk a nép között, csupán egy népies ujság szerkesztője vagyunk, azért mégis kötelességünknek tartjuk az egész ország polgárait utbaigazítással, igaz,

jó tanácsossal ellátni és ezt megtettük — megteesszük mindig.

Az alfalvi véres lázongás már nem segít a szegény, nyomorba kergetett népen. Egynehány elesik, több megsebesül, a sokaság jajveszékelve húzódik vissza rozoga viskójába, de legtöbbször még az sem maradott meg, mert a szép, nagy községnek háromnegyed része leégett.

És a megtörténteken segíteni nem lehet. A tudatlan nép marad a kárban, mert *ahhoz senkinek semmi köze, hogy ha valaki egy ezerkoronás földet elad harmincz koronáért. Az övé volt, eladta. Tehetett vele amit akart. Legsajnosabb az, hogy az a szegény nép nem tudta, hogy mit árult, mit adott el. És nem volt, aki megmagyarázza!... ki oktassa!...*

Ilyen keserves alkalomkor bizonyosul be, hogy megnyit ér a jó ujság?... Mekkora veszteségtől mentette volna meg azt a nyomorba jutott népet, ha tudott volna a bajról előre. *Székelly Baka.*

Elsülyedt magyar hajó.

A hét elején bejárta az összes európai ujságokat a hír, hogy egy magyar hajó elsülyedt az észak-afrikai vonalon.

A »Buda« gőzös, mely 300 tonna tartalommal evezett a fiumei kikötő felé, egy »Ariadne« nevű hollandiai hajóval összeütközött. A hollandi gőzös súlyos megsérülésével, »Buda« gőzösünknek pedig elsülyedésével járt az összeütközés.

Szerencsére a »Buda« hajó utasai nem estek a tenger hullámainak martalékul, mert egy arra hajózó »Murillo« nevű angol gőzös ment a veszélyeztetett magyar hajó segítségére és a »Buda« összes utasait és személyzetét felvette s Malagába szállította. »Buda« hajónk különben biztosítva volt.

Angol-bur háboru.

Röviden számolhatunk be a délafrikai háborúról. Semmi különös esemény nem történt, vagy legalább is arról hír nem érkezett. Az angolok békereménye mindinkább nő. Angliában óhajtják a békét, mert a hároméves háboru kifárasztotta az embereknek nemcsak a zsebét, de a szívet is. Az a rengeteg gyászoló család, a sok rokkant, sebesült, tehetetlen hazatért harcász mind a békekötést mozditja elő fájdalmas érzések között.

Már a beszélő miniszterekre sem sokat adnak Angliában. Azok csak beszéljenek, politizáljanak, a békét általánosságban óhajtják. Győzelemre kilátás nincs, mert a burok elkeseredett makacsságával szembe nem képesek harezolni, sőt a papiron Angliához kebeleztet két bur állam legnagyobb részét ma is a burok bírják.

Az a hír is járta, hogy Krüger elnök Európából vissza fog utazni Délafrikába, de ezt az elnök valótlannak mondotta. A félben maradt béketanácskozásokról Krüger elnöknek elküldik az iratokat Európába.

• SZÖVETKEZETI ÉLET •

Aratás.

A szövetkezeteknek most van az aratása. Most tartja közgyűlését e napokban minden hitel, fogyasztási és termelő szövetkezet. Most számol be mindegyik egy esztendőnek az eredményével. Milyen az aratás? Mondhatjuk, hogy a szövetkezeteknek, az eddigi jelek után ítélve, talán még sohasem volt ilyen jó esztendeje. A szövetkezeti központok üzleteredménye felülmúl jóformán minden várakozást, azok az egy-két falura szorított kisebb szövetkezeti intézmények, amelyek a központnak mintegy levezető csatornáit képezik, azok szintén meg lehetnek elégedve azzal az eredményes munkával, amit egy hosszú esztendőn át kifejtettek.

Nincs deficit, nagy nyereség sincsen, ami egész természetes is, hiszen a szövetkezetek sohasem voltak spekulációra alapított vállalatok, azok nem nyereszednek, hanem dolgoznak.

Egyetlenegy dolog van, ami örömminket lelassítja s ez az, hogy a hitelszövetkezetek a hitel-igények kielégítése körül tulon tul nagy munkát végeztek. Még a legutolsó falusi szövetkezetnek is rengeteg sok a váltókölsöne. Ez mutatja azt, hogy mennyire nyakig vagyunk az adósságban, azt a mentőeszközt, amit a hitelszövetkezetek nyújtanak, mennyire sokan veszik igénybe.

Az orvoslásnak azonban ez csak a kezdete.

A személyi hitel már eléggé kielégítést talál a szövetkezetekben, s jelzalogos hitel rendezését még eddig a szövetkezetek nem karolhatták fel. Pedig előbb-utóbb erre is reájövünk és akkor a szövetkezeti mérlegek a nemzet eladósodásának még szomorítóbb képét fogják föltárni. Ez az a sötét felhő, amely reáborul a szövetkezetek múlt évi üzleteredményére.

A felhő mellől azonban kivillan a napfény. Szomorú ez a jelenség, amit jelentettünk, de a szomorúsága a legörvendetesebb. Ez bizonyítja azt, hogy a szövetkezetek képesek megbirkózni azzal a földattal, ami reájuk van utalva. S amint említettük, ha a jelzalogos hitel rendezése is ő reájuk lesz bizva, — akkor nem kell félnünk többé attól, hogy lefelé megyünk a lejtőn. Ellenkezőleg. Lassan bár, de kieviczkélünk a romlás fertőjéből.

A fogyasztási szövetkezetek ugyszintén az ipari és termelő szövetkezetek mérlegéhez kevés szavunk van. Látjuk azt, hogy az áruuzsora féktelenkedéseinek hovatovább a fogyasztási szövetkezetek bevágták az utját. Az ipari szövetkezetek pedig azoknak kik köréje csoportosultak, a lehetőség szerint emelik anyagi jólétüket.

Ez a tanulsága a szövetkezetek lefolyt üzletének. — Ráakartunk mutatni erre. Az, aki örvendező lélekkel nézi a szövetkezeti mozgalmat, hadd gyönyörködjen az aratásban.

Tejszövetkezet Hódmezővásárhelyen. Hódmezővásárhely gazdaközönsége értekezletet tartott, hol Sierbán János országos tejjgazdasági felügyelő szakszerű előadásának meghallgatása után kimondották a tejszövetkezet megalakítását.

A köztisztviselők fogyasztási szövetkezete m. é. jelentése szerint a tagok száma 2123. Évi forgalom 2.146,740 korona, még pedig fűszerelárusítás 808,461, bor 301,516, hus 318,341, tej 232,862, szén 223,767, fa 55,286, sütemény 46,697, ruházat 104,834, cipészeti 17,903 korona.

Az Önállóan működő hitelszövetkezetek országos köteleke május hó 8-án tartja első országos értekezését, melyen következő felolvasásokat tartanak: Molnár Ferenc az önálló szövetkezetek megadóztatásáról. Hódosi Lajos dr. a keresk. törvény értelmében alakult szövetkezetekről. Karácsonyi Lipót dr. az önszegély és államsegélyről. Füredi Jakab hitelszövetkezeteink gazdasági etikájáról.

• TÖRVÉNYKEZÉS •

A kinek kötéll kell. Borostyánkő határában rablógyilkosság történt a múlt év szeptember hónapjában. Weber József egy hetvenkét esztendő aggastyán, a stájerországi Habich községből átrándult a szomszédos Borostyánkőre, hogy a zsebóráját megreperáltassa. Amikor este hat órakor visszafelé ballagott, Horvát Kulpi József cigánykovács kövel leütötte az öreget, s 300 koronáját elrabolta. A gyilkost letartóztatták, s a szombathelyi törvényszékhez kísérték, ahol töredelmes vallomást tett. Az esküdtek szándékos emberölésben és rablásban mondták ki bűnösnek, mire a törvényszék életfogytig tartó fegyházra ítélte őt.

Horvát Kulpi József, mikor az elnök azt kérdezte tőle, hogy megnyugszik-e, így felelt:

— Ugyan minek ítélnék el börtönre? inkább kössenek föl!

— Fölebbez-e vagy megnyugszik!

— Fölebbezek, de csak azért, hogy akaszszanak föl. Kötél kell nekem.

A kir. Kuria multhéten tárgyalta a bűnügyet, s a beadott semmisségi panaszt elvetette.

Ítélet a kolozsvári gyilkosok felett. Megirtuk volt annak idején, hogy Kolozsváron egy pénzeslevélhordót meggyilkoltak. Az előre kiesztelt rablógyilkosságot három fiatal ember úgy hajtotta végre, hogy az egyik gazember czimére utalványt adtak fel. A pénzeslevélhordó gyanutlanul jött a pénzt átadni a czimezett lakására. Ott aztán megrohanták és megfojtották. A nála levő pénzt, közel háromezer koronát elrabolták, de a büntett azonnal kiderült. Törvény elé kerültek és multhéten hirdették ki Bürger levélhordó gyilkosainak porében az ítéletet, *Friedrich-et halálra, Szöcs-öt nyolcz évi fegyházra és Szabót 15 évi fegyházra ítélték.* Az ítélet kihirdetése nagy izgalmat okozott. Friedrich zokogva kérte a bíróságot, hogy kérjenek számára kegyelmet a királytól. Az ítélet indokolása kiemeli, hogy Friedrichnél bűnhalmazat forog fenn és enyhítő körülmények nincsenek. Szöcsnél enyhítő körülményül tudta be a bíróság, hogy elesábitották. Szabónál több súlyosbító körülmény forog fenn. Ő is büntárs volt és nélküle létre sem

jöhetett volna a büntett. Szöcs megnyugodott az ítéletben, ellenben Friedrich és Szabó védője semmisségi panaszt jelentett be. A bíróság ítélete városzerte, különösen a nép körében nagy megnyugvást keltett. Tárgyalás után a bíróság rögtön összeült, hogy a kegyelem kérdésében határozzon.

• MI UJSÁG? •

Azon t. előfizetőinket, kiknek előfizetése április hó 30-án lejárt és akiknek mai számunkhoz postautalványt mellékelünk, felkérjük, hogy előfizetésüket mielőbb beküldeni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadás álljon be.

A „Független Ujság” kiadóhivatala.

Ötvenéves uralkodói jubileum. A héten volt ötven esztendeje, hogy Frigyes badeni nagyherceg bátyjától átvette a nagyhercezség kormányát. Frigyes nagyherceg kezdetül fogva a nagynémet eszme szolgálatába szegődött s már 1848-ban együtt küzdött a poroszokkal a dánok ellene s ő volt az első, aki a francia-német háboruban az összes német hercezségek és államok közös akcióját sürgette. A versaillesi nagy tanácsban, amikor a német császárságot újra alapították, ő vitte a szót s csak az ő közbenjárásának és fáradhatlan törekvéseinek tulajdonítható, hogy a német fejedelmek között a császári czim miatt egyenetlenség nem tört ki. Ezen nap alkalmából Berlinben és Badenben egyaránt ünneplik Frigyes nagyherceget, mint a német birodalom leg-hübb örét s mint fenkölt lelkü uralkodót.

Gyulai Pál nyugalomba megy. Hir szerint Gyulai Pál lemondott a tudománygyetememen viselt tanári állásáról és nyugdíjazását kérte. A lemondás oka állítólag Gyulai előrehaladott kora és gyengélkedő testi állapota. Gyulai Pál 1876 óta tölti be az egyetem irodalomtörténeti tanszékét, mely Toldy Ferenc halálával szállott reá. Utódjául Beöthy Zsoltot emlegetik, aki most az esztetika tanszékét tölti be.

Elégett a ravatalon. Paksról írják: Meghalt a minap Szepessy Imréné, egy jómódu özvegyasszony. Hozzá tartozói diszes ravatalra helyezték és a ravatal körül gyertyákat égettek. A délelőtti folyamán egy pillanatra magára hagyták a halottat, ezalatt a gyertyák meggyújtották a halott szemfedőjét, mitől a koporsóban levő vánkös és faforgács is tüzet fogott. Mire a szobába léptek, akkora már a halott is a föl ismerhetlenségig összeégett és a szobában levő butorzatot is csak nagy bajjal lehetett megmenteni az elpusztulástól.

Ünnepnapi szünet korcsmákban. Marosvásárhely főszolgabírája, dr. Molnár Gábor körrendeletben kötelezte az italmérési üzlettulajdonosokat, hogy vásár-

napokon és ünnepnapokon délelőtt 9 órától délután 4 óráig üzleteiket zárva tartásuk s ezen idő alatt sem zárt ajtók melletti fogyasztásra, sem elszállításra italt ki ne szolgáltatassanak. Mert — ugymond a főszolgabíró — sajnálattal tapasztalta, hogy a nép ahelyett, hogy a templomokat járná és az istentiszteletben részt venne, inkább a koresmákat keresi fel s ott dorbézolva tölti idejét, pusztítja keresményét, aláassa egészségét. Ennek a közerkölesiségi és közgazdasági szempontból egyaránt káros szokásnak a koresmák ünnepi szünetének behozatalával próbál gátat vetni a főszolgabíró.

Kivándorlók figyelmébe. A kivándorlóügynökök rendszeren azzal csábítják kivándorlásra a szegény embereket, hogy csak Brémáig kell utiköltségről gondoskodniok. Brémából ingyen elviszi őket Amerikába a hajó, ha a hajón dolgoznak. De ha nem akarnak ingyen utazni, Brémában annyi munkát kaphatnak, hogy rövid idő alatt félre tehetik az Amerikába szóló jegy árát. A brémai magyar konzul jelentése alapján a belügyminiszter most a hatóságok útján figyelmezteti a közönséget, hogy ne hallgasson az ügynökökre. Brémában sok a munkátalan, munkaninesen, a hajóknak pedig nem szabad az átszállításért alkalmazni hajómunkásokat. A kinek tehát ninesen pénze a tovább utazásra, azt Brémából azonnal visszatolonczolják a falujába.

Katonaszabadító jegyzők felfüggesztése. Kovacs-vics és Weber valkányi jegyzőket négy rendbeli katona szabadításért állásuktól felfüggesztették. Muntján Györgyöt, az egyik kiszabadított legényt elfogták és öt évre besorozták.

Ipar és mezőgazdasági kiállítás Verseczen. A verseczi kiállítás építési munkálatai serényen folynak. A kiállítás iránt országszerte nagy az érdeklődés; ennek folytán a kiállítók, a végrehajtó-bizottság útján idejekorán mindarról értesítést nyernek, a mit ugy saját, valamint a kiállítás érdekében tudniok szükséges. Közölni fognak az időleges kiállítások szabályzatai, a kiállítási tárgyak szállítására és csomagolására vonatkozó utasítások, a közlekedési vállalatok által a verseczi kiállításra szánt tárgyak részére engedélyezett szállítási kedvezmények és egyéb aktuális érdekekkel bíró ügyek, ugy hogy minden egyes kiállító előre mindenről tájékozva legyen. A kiállítás ez év augusztus 15-től szeptember 15-ig tart. Mindennemű felvilágosítással a végrehajtó-bizottság szolgál Verseczen.

Betiltott tüntető körmenet. Nagyváradon a munkások május elsején népgyűlést és tüntető körmenetet terveztek. A népgyűlés tartását Gerő főkapitány megengedte, a tüntető körmenetet azonban az esetleges zavargások miatt betiltotta.

Megbüntett zóldsászok. Három évvel ezelőtt Lang Károly és Kelp Gusztáv ügyvédek tüntetően zász nemzeti zászlókkal díszítették házukat, mikor József főherceg a városban tartózkodott. Gyürk Zsigmond rendőrkapitány a zászlókat eltávolította és a két ügyvédet 300 korona pénzbírságra és két heti fogházra ítélte. A miniszter a fogházbünte-

tést nagyobb mérvű pénzbírságra változtatta, aminek persze nagyon örülnek a zóldsászok, mert a kormány gyengeségét és engedékenységét látják benne. A marosvásárhelyi ügyvédi kamara fegyelmet indított a két ügyvéd ellen s reméljük hogy helyreüti azt, amit Széll Kálmán nagylelkű és indokolatlan türelmességével elrontott.

Drágább lesz a hus. A fővárosi hentesmesterek esunya meglepetést készítenek a közönségnek május elsejére. A hentesipartestület ülést tartott, amelyen a hentesek arra való hivatkozással, hogy az új sertés-közvágóhid megnyitásával életbelépő üzleti szabályzat érdekeikre nézve káros, elhatározták, hogy olyképpen kárpotolják magukat, hogy elsejétől kezdve a hus árát kilogramonként tizenhat fillérral fölemelik.

Halál a vasuti kocsiban. A Déli vasut Meránból jövő vonatának egyik első osztályú fülkéjében megrendítő haláleset történt Szinnyey-Merse László sáros-megyei földbirtokos, aki régóta betegeskedett, gyanus körülmények között meghalt. Az öreg Szinnyey-Merse súlyos betegségében Merán nyhe éghajlata alatt keresett üdülést. Hosszabb ott-tartózkodás után vonatra ült, hogy hazajöjjön. Betegen helyezték el egy első osztályú szakaszban. A beteg földbirtokos azonban az uton éppen Budapest közelében a vasuti kocsiban váratlanul meghalt.

Elítelt kivándorlási ügynök. Bubna J. merényi koresmáros. Merény és környékének lakosságát Amerikába való kivándorlásra csábította és közbenjárásával, amint az ez iglói főszolgabíróságnál lefolyt tárgyaláson bebizonyult, a kivándorlást előmozdította, miért is 400 korona pénzbüntetésre és négy heti fogságra ítélték.

Lószállítás Dél-Afrikába. Fiuméből a héten indult el egy angol lószállító gőzös, mely 850 lovat vitt Dél-Afrikába. Ez a 65-ik angol hajó, mely lovakat visz Fiuméből. Eddig összesen ötvenezer lovat szállítottak a délafrikai harezterre. Az angol kormány folytatja a lóvásárlásokat s a napokban ismét két nagy gőzös érkezik a fiumei kikötőbe újabb lószállítmányok felvételére. Ehelyütt említjük meg, hogy Szegeden egy alföldi kereskedő-czég központi üzletet nyitott meg azon megbizással, hogy az angol kormány részére 12.800 lovat vásároljon.

JENCSE-féle

Magyar Restitutios-Fluid

lovak és szarvasmarhákra.

Gazdaságban nélkülözhetetlen.

Az állatok izomerőjét fokozza, kitarthatóvá, erőssé teszi; megátalja a lábak merev bonyolását, az intágulást s az ugynevezett pókosodást.

— **Ára 2 korona.** —

Postán 2-60 korona beküldése után bérmentve küldi:

JENCSE VILMOS gyógy-szertára

Budapest, II. ker., Széna-tér I. sz.

Főraktár:

Dr. Egger, Nádor'gyógyszertárában

Budapest, VI., Váci-körút 17.

• GAZDASÁGI DOLGOK •

A kert trágyázása.

A káposztafélék mélyen munkált, lapályosabb fekvésű gyorsan ki nem száradó földet szeretnek, melynek felülete meg nem cserepesedik. Gyökereik mentül több levegőhöz jutnak, annál szebben fejlődik a növény. Televénydus, érett istállótrágyával, lehetőleg frissen — azaz röviddel a növény ültetése előtt — trágyázott földbe helyezük a káposztafélések rászait.

Használjunk a káposztának szánt földre légeny s ammoniákban gazdag trágyanemeket, az istállótrágyák közül leghatékonyabb a sertésganaj, a káposztafélék kén szükségletét fedezzük vasgáliccezel; a vasgáliczet poralakban hintsük ősszel a káposzta-féléknek szánt tanyára.

Haszonnal használhatjuk a kereskedelemben előforduló trágyasókat is káposztára. A trágyasók hamuval keverendők és kora tavasszal hintjük el a káposzta alá szánt táblákra.

A hüvelyesek inkább a száraz, könnyű talajt kedvelik, levegőjárta, napos helyet igényelnek, a friss trágyázást nem türik, legcélszerűbb olyan tanyára vetni, melyet előző évben láttunk el bőven szarvasmarhaganajjal, mert a vegyibomlásán átment érett trágya a mag tökéletes képzését segíti elő.

A hüvelyeseknek való trágyák: a hamu, chili- vagy nátron-salétrom; a trágyasók hamuval keverve, mész, gipsz, márga, esontliszt.

Ha baromfitrágyát vagy árnyékszéktrágyát használunk ősszel, felültrágyának oly táblákra, melybe hüvelyeseket szántunk, akkor évekig termelhetünk ugyanazon helyen borsót és babot.

A levélnövények fejes saláta s egyéb növények, melyeknek leveleit nyersen fogyasztjuk televénydus, laza, meleg talajt és bőséges friss trágyázást kívánnak, az istállótrágyák közül a baromfitrágya és a juh- s kecskeganaj használható fel a levélnövények táplálékául: ezenkívül trágyázhatunk alájok ammoniáksókkal és árnyékszék-trágyával. Ezen helyen még megjegyzem, hogy az árnyékszéki trágya, dus nitrogén- és phosphortartalmánál fogva turfával, gipszszel, hamuval vagy faszénporral keverve, kellő mértékben alkalmazva, minden növénynek hasznos. De fertőtlenített árnyékszéktrágyákkal, használat előtt tegyünk kísérletet, mert a fertőtlenítő szerek a legtöbb esetben kiölik a növény életét.

A hagymafélék minden talajban megteremnek, de legszebbé fejlődnek: ha földjük lazított, agyagos talaj; meleg, szellős helyet szeretnek, a friss trágyázást nem türik, azért termeljük rendszerint a harmadik forgóban, azaz olyan táblán, mely 2 évi használat előtt kapott bőven istállótrágyát, ha ezen föld már igen ki volna zsarolva, behinthejük sertés-trágyával akkor, midőn a második forgásba ültetett termények lekerülnek róla. Hagymaféléknek való trágya még: a konyhasó és hamu.

A tökfélék éretti ganajjal erősen trágyázott földet

kívánnak, a trágyát a talajnemek szerint válaszszzuk meg, mert ezek nagyon igényes növények. Helyöket minél szabadabb s naposabb fekvésre tegyük. Az éjszakai szelektől és felkelő nap sugaraitól védjük. Hasznos trágyák a tökfélékre: a baromfitranaj, guanó, árnyékszéki trágya, koncentrált kálisó fűrészporral keverve.

A répát, gyökereket s gumókat termő növények, teljesen igénytelenek: sem földben, sem fekvésben nem válogatósak, a friss trágyát azonban nem türik. Kiváló izt és zamatot nyernek, ha földjük televénydus, agyagos homok; őrizkedjünk a juh- vagy kecskeganaj használatától, mely minden répafélék-

Kendermagos magyar kakas.

nek oly kellemetlen izt kölcsönöz, hogy élvezhetlenné válik tőle. Trágyázhatjuk konyhasókkal, mész, gipsz és márgával.

A korom s faszénpor minden virág szín pompáját emeli és csillogóbbá teszi, a perui guano, virágaink gyors fejlődésére hatékony, a esontliszt lassan, kitartóan ható ereje, több évi egy helyben maradó növényeinknek juttat tápot. A spódium, vagy feketére égetett esontszénből fuchsiáink s pelargóniáink indulnak dus virágzatnak, a bokojaik mesés pompába borulnak, ha faszénport hintünk gyökereik közelébe és végre a sárga viola, heliotrop, saldia s Chrysanthemum alá trágyázzunk szaruforgácsporral és ha sem költséget, sem fáradságot nem kimélve, kertünk művelését s trágyázását okszerűen végeztük, bizonynyal, számíthatunk azon siker gyönyörére, melyet csak a jól végzett munka ad.

Májusi szerelem.

A kendermagos magyar tyuk.

A kendermagos magyar tyuknak Szalay János volt állattenyésztési felügyelő a megteremtője; tőle származtak az ország igen sok részébe a kendermagos tyukok és kitűnőeknek bizonyultak. Nagy előnye a fajtának különösen a mi hazai viszonyaink között az edzettség s a mi még nagyobb s az edzettséggel összefügg, hogy kitűnő téli tojók.

Gyorsfejlődés tekintetében is a magyar kendermagosokat a külföldi nemes fajták meg sem közelítik. A esibék már egyhetes korban kezdenek tolasodni, 8 hetes korukban pedig már a legjobb rántani való pecsenyét szolgáltatják. Megemlítésre érdemes még, hogy fél éves korban a kendermagosok, megtisztítva és kizsigerelve az egy kgr. súlyt túlhaladják, tehát a külföldi piacok igényeit is kielégítik. A tojások színe az utóbbi időben már tulnyomólag színes sárgás és vöröses színű, ami a külföldi kivitel szempontjából szintén fontos körülmény.

A tojások sulya 55—65 gramm is van, de vannak tyukok, amelyek 70 grammos tojást is tojnak. Mint látható tehát a fajta minden tekintetben kielégítheti a termelőt. Mai jól sikerült képünkön egy kendermagos magyar kakast mutatunk be.

Zöldtakarmány.

A kinek kora tavasszal zöldtakarmányra van szüksége, az legtöbbnyire őszi borsót, rozs vagy őszi árpa-keverékkel vet. Ezek adnak a luczerna után legbiztosabban legtöbb takarmányt s a szarvasmarhák is jól eszik. Korai kaszálás után, egy másodikra is megnőnek, avagy ha gyengén lesznek kaszálva, úgy magtermésre hagyhatók.

A fentemlített keverékek kora ősszel, augusztus, szeptemberben vetendők, mert ha még az őszi folyamán megerősödhetnek, száraz időjárás alkalmával sem mennek tönkre, ellenben pedig, ha tulbuják, úgy február végén legeltethetők. Magtermelés szempontjából a borsót ezélszerűbb rozssal vetni, azért, mivel az biztosabb védnövény, keményebb szalmája és szalásabb volta miatt nagyobb védelmet biztosít a borsónak. Mint zöldtakarmány ellenben az ősziárpával vetett borsó jöhet előtérbe, mivel ez már mint zöldtakarmány is puhább, a jószág szivebben eszi.

A magtermés azonban jó időjárás mellett árpával is sikerülni szokott s akkor darálva a keverék szarvasmarha- és sertéshizlaláshoz kitűnő takarmány.

A talaj tekintetében, habár nem mondhatni válogatósnak, mégis, különösen magra termelésnél jobban szereti a nedvesebbet, mivel a száraz talajon a magvak nem fejlődnek ki annyira. Könnyű homoktalajon is jól kitelel, biztosabb azonban a borsó, ha árpa- és zabkeverékkel lesz itt elvetve.

Tavasszal is vethető. Ekkor is nagy mennyiségű takarmányt szolgáltat, természetes azonban, hogy pár héttel később, mint az ősszel elvetett. Így ha csak lehetséges, ezélszerűbb azt ősszel vetni. A vetésre tavalyi magot jó használni, a melyből az esetleg a borsóban élőködő káros rovarok elszálltak. Szénának hagyva, a borsó nem oly jó takarmány, mint pl. a tavaszi búkköny, mert szálai fásabbak, levelei szívósabbak; ellenben besavanyítva, ha kellő zölden lett eltéve, kitűnő takarmány.

—gh—

A konverzió.

Ma teszi közzé a Magyar Általános Hitelbank a 4^{1/2}/o-os magyar állami kötvényeknek a 1902. évi magyar királyi adómentes 4⁰/o-os koronajáradék-kölcsön ellenében való konvertálására vonatkozó hirdetményt.

E szerint konvertálandók:

az 1889. évi 4^{1/2}/o-os magyar államvasuti aranykölcsön, az 1876. évi 5⁰/o-os magyar keleti vasuti köcsön, az 1888. évi 4^{1/2}/o-os magyar vasuti beruházási elsőbbségi

kölcsön, az 1889. évi 4^{1/2}/o-os magyar államvasuti ezüstkölcsön, a 4^{1/2}/o-os magyar regále-kártalanítási köcsön-kötvények. Ennek ellenében kibocsátásra kerül K. 1.087.470.000 n. é. koronajáradék.

Ezen kötvények, valamint az azokon levő kamatszelyvények minden fennálló magyar bélyeg, illeték és adó alól felvannak mentve, s azoknak a teljes bélyeg-, illeték- és adómentesség a jövőre nézve is biztosított.

A kötvénybirtokos a minden év június és december 1-én esedékes kamatokat felveheti:

a m. kir. központi állampénztárnál Budapesten, a budapesti és zágrábi kir. állampénztáraknál, valamint az összes m. kir. adóhivataloknál;

azonkívül

Budapesten, a Magyar Általános Hitelbanknál,

a Magyar Földhitelintézetnél,

a Pesti hazai I. takarékpénztár egyesületnél,

a Magyar leszámítoló és pénzváltó banknál,

a Pesti magyar kereskedelmi banknál,

a Magyar ipar- és kereskedelmi bank részvénytársaságnál;

Bécsben: S. M. v. Rothschild bankháznál, a K. K. priv. Oesterreichische Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe, a K. K. priv. allgemeine österreichische Boden-Credit-Anstalt című intézetnél és az Union-banknál,

valamint Berlinben, M/m. Frankfurtban, Hamburgban,

Párisban, Brüsszelben és Amsterdamban.

A konvertálandó államkötvények birtokosainak a kieserlés a következő feltételek mellett ajánlatik fel:

1. A kieserlés április hó 30-tól május hó 10-ig történhetik.
2. A magyarországi kieserlési helyek a következők:

Budapesten { a magyar kir. központi állampénztár (pénzügy-miniszteri palota),
a magyar kir. állampénztár (fővámház),

az összes magy. kir. adóhivatalok, valamint

Zágrábban a királyi állampénztár,

az eszéki, gospiői, ogulini, pozsegai, varasdi és vukovári kir. adóhivatalok; továbbá

a magyar kir. Postatakarékpénztár, } Budapesten.
a Magyar Általános Hitelbank,

3. A konvertálandó kötvények következőképen fogadtatnak el fizetésképen:

a) 1889. évi 4^{1/2}/o-os magyar államvasuti aranykölcsön-kötvény 100 arft tőke névértékért arft 100.50, ehhez adva az 1902. évi február 1-től 1902. évi június 30-ig bezárólag folyó 4^{1/2}/o-os kamatok fejében arft 1.875, összesen arft 102.375. 100 arftot 238 K 10 fillérrel számítva, tehát 243 K 75 f-el.

b) 1876. évi 5⁰/o-os magyar keleti vasuti köcsön-kötvény 100 arft tőke névértékért arft 100.50, ehhez adva az 1902. évi január 1-től 1902. évi június 30-ig bezárólag folyó 4^{1/2}/o-os, (5⁰/o-ból levonva 10% jövedelmi adó) kamatok fejében arft 2.25, összesen arft 102.75. 100 arftot 238 K 10 fillérrel számítva, tehát 244 K 65 f-el.

c) 1888. évi 4^{1/2}/o-os magyar vasuti beruházási elsőbbségi köcsön-kötvény 100 német bir. márka tőke névértékért M 100, ehhez adva az 1902. évi január 1-től 1902. évi június 30-ig bezárólag folyó 4^{1/2}/o-os kamatok fejében M 2.25, összesen M 102.25. 100 márkát 117 kor. 60 fillérrel számítva tehát 120 K 25 fillérrel.

d) 1889. évi 4^{1/2}/o-os magyar államvasuti ezüstkölcsön-kötvény 100 frt tőke névértékért 200 K., ehhez adva az 1902. évi január 1-től 1902. évi június 30-ig bezárólag folyó 4^{1/2}/o-os kamatok fejében 4 K. 50 f., összesen tehát 204 K. 50 f.-el.

e) 4^{1/2}/o-os magyar regále-kártalanítási kötvény 100 frt tőke névértékért 200 K., ehhez adva az 1902. évi január 1-től 1902. évi június 30-ig bezárólag folyó 4^{1/2}/o-os kamatok fejében 4 K. 50 f., összesen tehát 204 K. 50 f.-el.

Ezzel szemben az új 4⁰/o-os járadékkölcsön-kötvények, a melyek az imént felsorolt czimletek konvertálására szolgálhatnak, 100 korona tőke névértékért 96 K. 50 f.-el, ehhez adva az 1901. évi december 1-től 1902. évi június 30-ig bezárólag folyó 4⁰/o-os kamatok fejében 2 K 33 f., összesen tehát 98 K. 83 f.-el hozatnak számításba.

A beszolgáltatott 4^{1/2}/o-os kötvények beszámítási értékének 4⁰/o-os koronajáradék-kötvényekkel ki nem egyenlíthető részét a kicserélési helyek készpénzben fogják megtéríteni.

4. A kicserélendő kötvények a folyó kamatokról szóló szelvényekkel szállítandók be és pedig:

a 4^{1/2}/o-os magyar államvasuti arany-kölesönkötvények 1902. évi augusztus 1-én esedékes szelvényekkel,

az 5⁰/o-os magyar keleti vasuti kölesönkötvények 1902. évi július 1-én esedékes szelvényekkel,

a 4^{1/2}/o-os magyar magyar vasuti beruházási elsőbbségi kölesönkötvények 1902. évi július 1-én esedékes szelvényekkel,

a 4^{1/2}/o-os magyar államvasuti ezüstkölesönkötvények 1902. évi július 1-én esedékes szelvényekkel,

a 4^{1/2}/o-os magyar regále-kártalanítási kötvények 1902. évi július 1-én esedékes szelvényekkel,

amelyek ellenében a kiszolgáltatandó, 4^{1/2}/o-os koronajáradék-kötvényekről szóló ideiglenes elismervények 1902. évi június hó 1-én esedékes szelvényekkel lesznek ellátva. A mennyiben a kicserélendő darabok benyújtásánál azokon még nem esedékes szelvények hiányoznak, ily szelvények ellenértékét a benyújtó készpénzben kiegyenlíteni tartozik.

5. Kisorsolt és már esedékessé vált kötvények kicserélésre el nem fogadtatnak, ellenben kisorsolt, de még esedékessé nem vált kötvények kicserélés tárgyát képezik.

6. A kicserélés végett bejelentett címletek beszolgáltatása, vagy az aláírással egyidejűleg, vagy a kicserélési határidő lejáratától számított négy hét alatt történik, az utóbbi esetben a kicserélési hely részéről elegendőnek tartott biztosíték letétele mellett.

7. A benyújtók a kicserélés végett benyújtott kötvényekről levélbeli igazolványt kapnak, a kiknek a benyújtás napjától számított 15 nap mulva az igazolvány visszaadása ellenében a 4⁰/o-os járadék-kötvényekről kiállított ideiglenes elismervények a reájuk eső névértékben az esetleg járó készpénz kiegyenlítésével együtt kiadatnak.

8. A mennyiben a kicserélés végett benyújtott kötvények a német, francia, angol vagy németalföldi bélyeggel vannak ellátva, a benyújtónak kívánására az illető bélyeggel ellátott ideiglenes elismervények fognak kiszolgáltatanni. Ilyen, valamely idegen bélyeget viselő régi kötvények külön aláírási nyilatkozat kíséretében nyújtandók be.

HARCZBAN A SZABADSÁGÉRT.

A „Független Ujság” eredeti regénye. (17)

VIII. Fejezet. A harcztér felé.

A rongyos fogoly mindent elmondott. Elbeszélte, hogy őt a bur vezér küldötte a tengerpartra leskelődni, tanulmányozni. Oh, a buroknak mindenfelé vannak kémei. Nem sok, de egy-kettő. Még itt is van rajta kívül két ember, akik reá várnak az erdő bizonyos részén, vagy legalább is jeladást remélnék tőle arról, hogy mi történt.

A bizalom mindinkább erősödött a három beszélő között, mert lelkük egyért hevült, szíveik a szabadságért dobbant. Dénes elmondotta, hogy száz embere van, még pedig magyar embere, akik a halálba készek rohanni a szabadság dicső eszméjéért. Csak az a bökkenő, hogy a harcztérig messze van még. A terepet bár ismeri térkép után, de vezető nélkül sok csalódás érheti.

Az idegen fogoly, vagyis a bur kém felajánlotta két emberét vezetőnek. Azok gyalogszerrel tették meg az utat, majdnem két heti fáradságos uton át. Ők ismerik a helyi viszonyokat. Megkérdezte Dénes-től, hogy ide hívhatja-e őket?

Szabados megengedte, mire a fogoly különös madárhangokat kezdett hallatni. Előbb szaggatva, majd hosszabban. Ehhez hasonló hangokat már hallottak itt az afrikai erdőségben mióta itt tanyáztak.

A hívogatásnak, bárha madárhangon történt, mégis megvala az eredménye. Félóra után ott vala a két idegen férfi. Azok is a fogolyhoz hasonló sza-

kállas emberek. Az őrségre kiállított magyar fiuk, mint foglyokat hozták a vezetőjük elé.

Megtörtént a bemutatkozás. Szabados, mint a kis magyar csapat vezére mutatta be magát. Julesa pedig kereken kimondva, a jegyesének lett nyilvánítva. Talán jegyese is vala Pálma grófnő érzelmileg...

Éjszakára készült az idő. A három bur kém tanácsolva figyelmeztette a magyar csapat vezérét, hogy helyesen tenné, ha éjszakára menhelyet keresne. Mert itt a nappal igen meleg, az éjszaka igen hideg. Emberei könnyen betegek lesznek. Egy közeli nagyobb sziklabarlangot ajánlottak e célra, amit Szabados, mint vezető, elfogadott.

A három férfi becsületszavára és hitére fogadta, hogy ők burok, amit a magyar fiuk előtt el nem árult sem Dénes, sem Julesa. Csak maguk között folyt a tárgyalás, mint vezérek között.

A magyar kis csapat elindult. Felszedték nehéz podgyásztaikat, s követték a három bur vezetőt. A burok valóban nem hazudtak. Még egy óra sem telt el és a kis csapat tágas sziklaüregbe vonult be. A szállás igen pompásnak ígérkezett. Elfáradott magyarjaink itt végre pihenésre számíthattak a hosszú ut után.

A három burt többé nem engedték távozni a kis táborból. Ott kellett maradniok, noha meg sem próbálták a szökést, vagy távozást. Az estobédet öten töltötték beszélgetéssel, mert a hatodik, az öreg Inceze Están nem sokat értett a beszédből. Talán egy szót sem, ha nem integetnek. Hát ez bosszantotta is az öregot. Mások beszéljenek és ő ne értse? Még ez sem szép tudomány az Istentől!... Ha ember, hát miért nem érti egymást?...

Nagy keservében ki is rukkolt egy szép tervvel az öreg Inceze, ami abból állott, hogy a magyar fiuk, amíg a hajón jöttek, addig nem tanultak, azonban itt senki sem tiltja, tehát kezdjék el a bur szavakat. Minden nap csak tizet. Eppen annyit, ahány ujjja van a kezén az embernek!...

Szabadosnak ez az eszme igen megtetszett. Így aztán mégis csak megélnék a magyarok Afrikában, hiszen nem annyira buta az, egyik se, hogy naponta tiz szót játszva megne tanulna, ha akar.

A fiuk akartak.

Ott mindjárt, nyomban leirt az öreg Inceze Mihály tiz szót. A legszükségesebbeket vette legelől. *Kenyér, víz, Isten, szabadság, barát, nem, igen, előre! vissza! imádkozz!*

Azt írja, hogy azt írja.

A magyar fiuknak egyelőre nehezen forgott a nyelve, de az öreg Inceze a czélszerűség embere volt. Kimondotta, hogy aki a tiz rongyos szavat meg nem tanulja, az nem érdemel estebédet. Erre csakugyan neki feküdtek a tanulásnak és bevágták vacsorára a tiz bur szót.

Mig a tanulás folyt a barlangban, azalatt oda benn a burok és a magyar vezér haditanácsot ültek. Komolyan folyt a tárgyalás, mert a burok fölismerve a barátokat, végre kimondották azt, hogy ők De Wett

Kirándulás kerékpáron.

bur parancsnok emberei és lószállítványokat várnak és erről tudassák a parancsnokot.

— Micsoda lószállítványt? — tudakolta Szabados.

— Középeurópai lovakat. Ott van egy ország, ahol híres lovakat tenyésztenek. Onnan hoznak az angolok ujabban lovat.

— Nem Magyarországból?

— De onnan — csakhogy ők Hungariae néven ismerték. Végre kiderült a valóság. Szabados elmondhatta.

— A Magyarországi lovakkal mi jöttünk barátaink. Nem itt kötöttek ki, hanem Fokvárosban.

— Határozottan?

— Ha mondom, elhíhetitek. Itt hiába lestek a magyar lószállítványra.

— Mi nem lesünk!

— Hanem?

— Csak tudassuk és kísérjük távolról.

— De Fokvárosban lett partra szállítva.

— Az sem baj.

(Folyt. köv.)

Képtalány.

A megfejtéseket legczélszerűbb levelező-lapon beküldeni. A megfejtők között egy regénykötetet fogunk kisorsolni. Megfejtési határidő 1902. május hó 11.

A „Független Ujság“ 16. számában közölt talány megfejtése

é	r	e	z
r	i	m	a
e	m	e	l
z	a	l	a

Helyesen fejtették meg: Boga Máté, Zöldi János, ifj. Szathmáry Sándor, Becze Dénes, Joó Elek.

A sorshuzárnál ifj. Szathmáry Sándor (Halas) neve jött ki elsőnek, kinek a kitűzött jutalomdíj gyanánt Péterfy Tamás »Góbéságok« kacagató székely históriák kötetét küldöttük meg.

Képeinkhez.

Májusi szerelem. Az év legkellemesebb hónapja május. A természet virágban pompázik, a fiatalság szívében szerelem lopja be magát, mert Petőfi szerint „a virágnak megtiltani nem lehet“. Képünkön bájos lány és egy ifju vallanak örök szerelmet. Meg is peccételik forró csókkal. A kerti lombok titkosan susognak, a virágok bódító illata betölti a levegőt és a szíveket édes szerelem foglalja el. Ezt látva, még az öregek szívét is megdobogtassa az az édes vallami, ami nálunk már csak emlék... Szép vagy május. Üdvözlünk virágos gyönyörű ruhádban.

Kirándulás kerékpáron. Sok bolondos dolog esik a városi kirándulókkal. Főleg a kerékpárosok mondanak nagyokat. Sőt ujjabban már nem is a huszát hazudik a legszebben, hanem a kerékpárosok. Ez alkalommal egy libahóst mutatunk be, aki sebesen átgázol a libákon, de meg is fizeti, ha megcsipik a kétkereken járó urat. Azok a szegény állatok alig bírnak menekülni. Alig ha a fejét ott nem hagyja egy-kettő.

Azt írja, hogy azt írja. Ketten élvezik a szép levelet, aki olvassa, meg aki hallgatja. Sok minden szép van abba bele írva, mikor az egyik oldalát végig olvassa, akkor megpihennek, elmélnednek felette. Ezt követi egy: *„azt írja, hogy azt írja”* mondás és csak azután kezdenek a folytatáshoz. Igen érdekes a levélolvasás. Tessék csak a képre pillantani, mert most vannak ott, hogy: *azt írja, hogy azt írja...*

• LEVELES SZEKRÉNY •

Kelemen József Máttyás urnak. Ha a besorozott fiúnak szülei nem élnek, csak öreg nagypapa és nagyanya, akiket ő tart el, akkor a folyamodásnak helye van. Tessék a további tudnivalók végett egyenesen a szolgabíróhoz fordulni. A folyamodásnak biztos eredménye lesz. **Taragi Károly** urnak. Az elpanaszolt eset becsületsértés. Tehát igenis helye van a pernek, ha tanukkal tudja bizonyítani a mondottakat és ellenfele az állítását nem igazolhatja be. Részünkről azonban a perlekedést nem ajánljuk, mert a készítményeire szólott és nem a személyét sértette. Vegyes kereskedő üzletében igenis árusíthat olyan cikket is, azért külön adó alá nem esik, mert megadóztatott helyiségében árusít. — **Kiss János** urnak. Juhturó értékesítése végett, ha ott a közelben nincs nagyobb piac, forduljon a következő helyre: „Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezeté” Budapest, (Központi Vásárcsarnok.) Egyelőre levélben kérdezősködjék az árak felől és ha a pesti nagybani árak megfelelnek, akkor teljes bizalommal fordulhat az ajánlott szövetkezethez. — **Harkó János** urnak. Olyan könyv nincsen. De ha volna is, magántanuló nem lehet. Szoktak a nagyobb gépgyárosok rövid, 8 hetes gépkezelői tanfolyamokat rendezni, hol rövidesen levizsgázhat. Hanem ott csak az érdekelteket tanítják ki, akik ugyanis a gépet ott szerzik be. És azok nem gépészek, csak gépkezelők. Bővebb tudnivalókért forduljon a „Magy. kir. gépészeti szakiskola igazgatóságához” Kassán. Kérjen egy évi jelentést és abban benne foglaltatik minden felelet a feltett kérdésekre. — **Nagy János** urnak. A sorsjegyeinek utána nézünk húzás után. — **Farkas Imre, Baráth István, Gyöngyösi József, Berki József** uraknak. A „Góbéságok” kaczagtató székely történeti könyvét kedvezményes áron 2 korona helyett,

postai díjjal együtt 1 korona 20 fillérért elküldötte Péterfy Tamás. (Budapest, IX., Köztelek.)

A „Független Ujság” szerkesztésére felügyel:

RUBINEK GYULA, országgyűlési képviselő,
a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének titkára.

Budapesti piaczi árak.

Budapest, 1902. május 3-án.

Gabona. (Árak métermázsánként értendő.) **Buza** 18·90—19·10 K. **Rozs** 14·70 K-tól 15·10 K-ig. **Árpa** 12·00 K-tól 12·40 K-ig, jobb minőségű 14·50 K-tól 17·50 K-ig. **Zab** 14·80 K. **Tengeri** 10·20 K. **Liszt** ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
K	32·80	31·40	30·60	28·40	27·80	27·50	26·20	24·50	13·40

Buzakorpa finom 8·80 K, durva 9·00 K.

Egyéb magvak: *mák* 25—28 K 1 q., *bab* fehér nagyszemű 11—12 K, aprószemű 14—15 K, *tarka* 11—12·00 K, *lencse* 12—13 K, *sorsó* héjas 18—36 K, *lóhere* 46—56 K, *lucerna* 64—66 K. **Daltacsim** 26·00—28·50 K.

Takarmányvásár. Réti széna 500—660 fillér, muhar 640—740 fillér, zsupszalma 360—380 fillér, aloraszalma 280—320 fillér.

Juhvásár. Belföldi hizalt ürt 40—43 K.

Sertésvásár. Elsőrendű 320—380 kg. nehéz 96—107 filér, 260—280 kg.-mos 96—104 fillér, öreg 300 kg.-on tuli 96—104 fillér, szerb 100—101 fillér.

Marhavasár. Következő árak jegyeztettek: **Hizott magyar ökör** jobb minőségű 58—61—, középminőségű 48—56—, alárendelt minőségű magyar ökör 48—56—, jobb minőségű magyar és tarka tehén 38—62·00, magyar tehén középminőségű 40—43·00, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén 36—, 58·00, szerbiai ökör jobb minőségű 42—66—, kivétel —, középminőségű 32—38—, szerbiai bika 40—62—, szerbiai bivaly 32—42—, kiv. 50— koronáig métermázsánként élősulyban Élő borju 76—88 K.

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Baromfivásár. Tyuk páronként 2·80—3·80 K, csirke 1·80—2·20 K, kappan hizott 3·00 K.—7·20 K. Rucza 4·50—7·50 K. Lud hizott 14—16 K. Pulyka sovány 7—8 K.

Tojás alföldi 76—78 K, erdélyi 80—84 K, ládánként. Tea. tojás 100 drb 4·80—5·60 K.

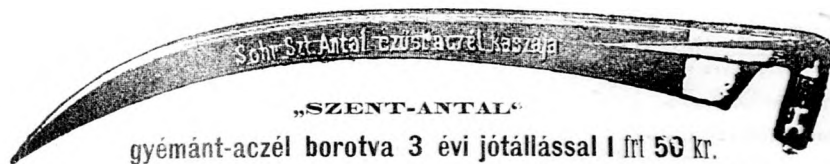
Tejtermékek. Teavaj 2·20—2·40, tejföl 62—80 fillér literenként, főzővaj 1·60—1·80 K, tehénturó 12—18 fillér kg.-ként.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés K. 0·00—0·00 1 q 3·00—7·00 Petrezselyem 100 kötés 0·00—0·00, 1 q 5—8—, zeller 100 drb 1·60—3·00, karalábé 1·00—1·60, vöröshagyma 100 kötés 00—drb 0·00 q 6·40—7·60, fohagyma 26—30—, vörösrépa 100 drb. 1—1·20, fehérrépa, fejeskáposzta 5·00—9·00—, kelkáposzta 100 drb 1·60—2·00, vöröskáposzta 08—14—, fejjessaláta 4·00—5·00, kötött saláta 0·00—0·00, burgonya rózsa 1 q 3·40—3·60, sárga 3·40—3·80.

A Sohr „Szent-Antal” kaszagyár 100 koronát fizet annak, a ki egy más gyárból egy „Sohr Szent-Antal” kaszát tud előmutatni. 200 koronát fizet annak, a ki ezen kaszákból 100 közül 5 rosszat tud előmutatni.

Megrendelési cím: **Sohr József, Somogy-Szill.**

A „Szent-Antal” jegyű kasza jó hire bejárta a világot és a múlt évi londoni kiállításon is nagy aranyérmét és díszoklevelet nyert. A „Szent-Antal” kasza csak akkor valódi, ha fókán az ismert védjegy van, tábláján pedig az itt látható felirat és fenti cégétől lesz beszerezve.

gyémánt-acél borotva 3 évi jótállással 1 ftl 50 kr.

Az egyedüli kasza, mely minden tulajdonosát várakozáson felül kielégíti, a „Szent-Antal” kasza. Ezen kasza közkedveltségnek egy nagyobb részét szívós, sem nagyon kemény, sem lágy és csodálatra méltó könnyűségének köszönheti. Különösen azért felel meg a közönségnek, mert a „Szent-Antal” jegyű kaszának erős orma és nyaka és igen vékony pengéje van, nem kell kovácskézre adni a nyakat hajlítani, mert ez egy rendes kaszás ember kezéhez van igazítva. Sok gazda a hibás kalapálás által a legjobb kaszát is elrontja, ez a „Szent-Antal” kaszánál nem eshetik meg, mert az kikalapálva és kipróbálva adatik el a gazdaközönségnek. A „Szent-Antal” kaszával csupán egyszeri kalapálással több napon át és egyszeri köszörüléssel 150—180 lépésig is el lehet könnyen a legkeményebb hegyi fűben is kaszálni. Minden darabért jótállást vállalok és a meg nem felelő egy új kaszára kicserélem. (De tapasztalatból tudjuk, hogy ezek közt nincs egy rossz sem.)

„Szent-Antal” kasza árai:

65	70	75	80	85	90	95	100 cm. hosszu
90 kr.	95 kr.	1·05 frt.	1·10 frt.	1·15 frt.	1·20 frt.	1·25 frt.	1·30 frt.

3 darab megrendelésénél a postaköltséget a kaszagyár fizeti, 10 darab rendelésénél a postaköltséget is megfizeti és egy kaszát ingyen küld. Amergaui kaszakó a legmegfelelőbb a „Szent-Antal” kaszához, darabonként 20 kr. „Diadal” ezüst-acél kapáló-készülék: üllő és kalapács párban 85 kr. Képes főárjegyzéket ingyen és bérmentve küldök. Gyűjtőknek kedvezmény.

ELSŐ MAGYAR ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG BUDAPESTEN.

I. Tűz-, szállítmány-, jég- és betörés-biztosítási üzlet.

Negyvennegyedik évi zárszámla 1901 január 1-től december 31-ig.

KIADÁSOK.

I. Tűzbiztosítás.	
Kifizetett károk és költségek 7.229.557,53 levonva viszontbiztosított károk és költségek ... 2.659.926,50	4569631,03
Függőben maradt károk tartaléka ... 417324,38	
Szerzési költségek a viszontbiztosított rész utáni bevétel levonásával ... 8.3510,93	
Jóvedelmi adó és bélyegilletékek ... 202530,44	
Postabérek ... 10.815,06	
Adakozások közhatalu célokra ... 104,0	
A tűzbiztosítási üzletet terhelő igazgatási költségek ... 1023806,43	
Behajthatlan követelések leírása ... 19292,17	
A következő évek készpénz-dijtartaléka a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül ... 4400000	
II. Szállítmány-biztosítás.	
Kifizetett károk és költségek 386.995,78 levonva viszontbiztosított károk és költségek ... 266.342,23	120653,55
Függőben maradt károk tartaléka ... 57545,84	
Szerzési és igazgatási költs. a viszontbiztosított rész utáni bevétel levonásával ... 14009,19	
A következő évek készpénz-dijtartaléka a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül ... 80000	
III. Jégbiztosítás.	
Kifizetett károk és költségek 1.545.465,43 levonva viszontbiztosított károk és költségek ... 987.156,15	558309,28
Függőben maradt károk tartaléka ... 17150,46	
Szerzési és igazgatási költs. a viszontbiztosított rész utáni bevétel levonásával ... 226692,30	
Bélyegilletékek ... 48243,21	
Behajthatlan követelések leírása ... 11827,37	
IV. Betörésbiztosítás.	
Kifizetett károk és költségek 6.532,83 levonva viszontbiztosított károk és költségek ... 3.751,67	2781,16
Függőben maradt károk tartaléka ... 840,42	
Szerzési és igazgatási költs. a viszontbiztosított rész utáni bevétel levonásával ... 5188,54	
A következő évek készpénz-dijtartaléka a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül ... 40000	
V. 1901. évi nyereséyszámla.	
A f. é. üzletből fenmaradt nyereségért ... 1165428,44	
13943061,29	

VAGYON. Mérleg-számla 1901. évi december 31-én.

Ehelyezett tőkepénzek takarékpénztárak- és bankoknál ... 9712065,45	
1.844.400 Kor. n. é. Magyar földhit. int. 4% os talajjavítás és szab. záloglevél a 92-50 = K 1.706.070	
618.000 Kor. n. é. Magyar földhit. int. 4% os záloglevél a 93-50 = K 577.830	
750.000 Kor. n. é. Magyar k. 4% os koronajár. a 94-25 = K 706.875	
490.000 Kor. n. é. Egyesült bpesti fővárosi takarépk. 4% os záloglev. a 91-50 = K 448.350	
200.000 Kor. n. é. Kisbirtokosok orsz. földhitel-int. 5% os zálogl. a 100- = K 200.000	
62.800 Kor. n. é. Magyar kir. 3 1/2% os koronaj. a 84-60 = K 53.128,80	
4000 K. n. é. Othons írók s hírlapírók köre 4 1/2% os kötvények a 100 Kor. = K 4.000	
7955 drb Magyar-francia biztosító társasági rész. a 200- = K 1.591.000	
1209 drb Bécsi biztosító társasági rész. a 300- = K 471.510	
997 drb Hazai ált. bizt. társ. elsőb. rész. a 200- = K 199.400	
A fenti értékpapírok s többi után az év végéig esedékes kamatok ... K 57.713,85	
Leszámitolt, visszleszámitolt s egyéb váltók	
A társaság hazai ... 1036834,61	
Érzsébetteri hazak jelzálog-kölcsön számla ... 2490000	
Különféle adások:	
a) Pénzkezelés és maradványok a képviselő-ségeknél ... 2069691,58	
b) Maradványok idegen bizt. intézeteknél és átmeneti tételek ... 1019968,41	
Jégbiztosítási osztály folyó számlán ... 620466,16	
Központi pénzkezelés ... 59153,36	
23744057,22	

Budapest, 1901 decz. hó 31-én.

Kaczvinsky János,

életbizt. könyvvivő.

Az igazgatóság: báró Harkányi Frigyes, Jeney Lajos, László Zsigmond, Ormody Vilmos, gróf Zichy Nándor.

Aligazgató: Szende Károly.

A tenti zárszámlákat és mérlegeket megvizsgálván, azokat a törvényben s az alapszabályokban meghatározott elvek szerint készültnek és azok egyes tételeit a fő- és segédkönyvekkel teljesen megegyezőnek találtuk. Budapest, 1902 márczius hó 21-én.

A felügyelő-bizottság: Berzeviczy Albert, Burchard-Béla-váry Konrád, Hajós József, Németh Titus, báró Radvánszky Géza.

II. Életbiztosítási üzlet.

Harminczkilencededik évi zárszámla 1901 január 1-től decz. 31-ig.

KIADÁSOK.

Törlesztett kötvények díja ... 731496	75
Visszaváltott kötvényekért ... 1369990	51
Halálesetek után kifizetett kárösszeg ... 2953847	63
Lejárt kihazasítási tőkéért ... 3163983	35
Kihazasítási biztosításoknál haláleset következtében díjvisszatérítés ... 90769	81
Függőben levő károk és díjvisszatérítések tartaléka ... 670650	69
Függőben levő kihazasítási tőkék tartaléka ... 614928	54
Évjáradékokért ... 326770	93
Visszontbiztosítási díjak ... 264801	02
Bélyegekért ... 227445	42
Irodai bér, postadíjak, nyomtatv., uti s egyéb költség ... 607130	03
Tiszti fizetések ... 238537	48
Jóvedelmi adóért ... 24027	90
Orvosi díjakért ... 148396	16
Szerzési és díjbekajtsási költségek ... 833565	16
Kísorsolt biztosítások tartaléka ... 18000	—
Behajthatlan tartozások leírása ... 38028	21
Díjtartalék ez év végén ... 76690999	64
1900. évi nyeresemény ... 1077158	60
90088135	98

BEVÉTELEK.

A m. évből áthozott díjtartalék ... 73011711,45	
Befolyt díjak: ez évben kiállított kötvények után ... 1353191,54	
az előbbi években kiállított kötvények után ... 10775869,02	
a biztosított tőke emelésére fordított nyeresemények ... 6105149	
Múlt évi függőben volt károk és díjvisszatérítések tartaléka ... 573802,21	
Múlt évi függőben volt kihazasítási tőkék tartaléka ... 603900,43	
Illetékek ... 240445,91	
Kamatjövdelem ... 3468154,91	
90088135,98	

VAGYON.

Mérleg-számla 1901. évi decz. 31-én.

TEHER.

Értékpapírok ... 65.208.746,18 K	
ugyanis:	
526,500 Kor. n. é. m. kir. 4% os kor. járadék 94-25 K-val ... 496226,25	
67,400 Kor. n. é. m. kir. 4% os arany-járadék 118-50 K-val ... 79869	
12.375,600 Kor. n. é. m. földhit. 4% os záloglevelek 93-50 K-val ... 11571186	
14.341,000 Kor. n. é. m. földhit. 4% os talajjavítási és szabály. zálogl. 92-50 K-val ... 13265425	
4.206,600 Kor. n. é. m. földhit. 4% os kor. zgl. 92-50 K-val ... 3891105	
3.818,600 Kor. n. é. pesti m. ker. bank 4% os zgl. 93- = K-val ... 3551298	
77,000 Kor. n. é. pesti m. keresk. bank 4 1/2% os zgl. 97-50 K-val ... 75075	
134,000 Kor. n. é. pesti m. keresk. bank 4 1/2% os közsegi kölcsönkötv. 100 K-val ... 134000	
182,000 Kor. n. é. kisbirt. orsz. földh. 4 1/2% z.-lev. 97-50 K-val ... 177450	
128,000 Kor. n. é. kisbirt. orsz. földhit. 5% os zgl. 100 K-val ... 128000	
58,200 Kor. n. é. m. orsz. közp. tkp. 4 1/2% os zálogl. 98- = K-val ... 611520	
1.955,000 Kor. n. é. egyes. bpesti főv. tkp. 4% os zálogl. 91-50 K-val ... 1786995	
200,000 Kor. n. é. belvárosi tkpénztár 4 1/2% os záloglevél 99 K-val ... 195000	
28,000 K. n. é. pesti hazai első tkpt. egy. 4% os zgl. 94 K-val ... 26320	
58,200 Kor. n. é. m. jelz.-hitelb. 4% os nyereseményköcs. kötvényei 119- = K-val ... 69258	
M. jelz.-hitelb. 4% köcs. 9 db nyeresemény-jegye 22-50 K-val ... 20250	
544,000 Kor. n. é. m. jelz.-hitelbank 4 1/2% os zgl. 98- = K-val ... 533120	
4.856,400 Kor. n. é. Budapest főv. 4 1/2% os köcskötv. 98-50 K-val ... 4783554	
753,600 Kor. n. é. Budapest főv. 4% os korona-kölcsönkötv. 88-75 K-val ... 608820	
829,000 Kor. n. é. m. kir. államv. ezüst-kölcsön 4 1/2% os kötv. 100 K-val ... 829000	
700,000 Kor. n. é. m. kir. államv. arany-kölcsön 4 1/2% os kötv. 121-35 K-val ... 849450	
192,800 Kor. n. é. m. kir. keleti vasutállam-köcs. 5% os arany kötv. 119- = K-val ... 229432	
685,000 Kor. n. é. m. kir. 4% os földteherm. kötv. 93-50 K-val ... 640475	
13.453,900 Kor. n. é. m. kir. italm. jogkár. 4 1/2% kötv. 100- = K-val ... 13453900	
Besztercebánya-brezovai s piski-vajdahunyadi vasuti els. kötv. ... 1716474,77	
4.396,000 Kor. n. é. triest-parenzoi h. é. v. 4% os elsőbbs. kötv. 95 K-val ... 4176200	
275,600 Kor. n. é. egyesített államadósság 4 1/2% os papírjár. (május-nov. lejár) 98-90 K-val ... 272568,40	
200,000 Kor. n. é. egyesített államadósság 4 1/2% os papírjár. (február-aug.) 98-85 K-val ... 197700	
90,000 Kor. n. é. osztrák 4% os kor. járadék 96- = K-val ... 86400	
537,800 Lire olasz 5% os járadék és kamatai ... 504822,26	
Tulélési csoportok értékpapírjai:	
204,900 Kor. n. é. m. k. italm. jogkár-talanítási 4 1/2% os kötv. 100- = K-val ... 204900	
1901-ben esedékes kamatok ... 411615,70	
Jelzálog-kölcsönök ... 2909210,01	
Kötvény-kölcsönök ... 8741596	
Visszontbizt. kötvény-kölcsönök ... 953968	
A közp. tartozása folyó számlán ... 1443816,46	
Vezér- és főügynökök és mások tartozásai ... 2305239,86	
81029763,89	

Díjtartalék: 78.255.565,23 K	
levonva viszontbizt. díjtartalékokat 1.564.565,59 K	
76690999,61	
Biztosítási alap ... 824152,28	
Kihazasítási tőkék nyereseménye ... 862003,60	
Függőben levő károk és díjvisszatérítések tartaléka ... 673659,6	
Függőben levő kihazasítási tőkék tartaléka ... 614928,54	
Tulélési csoportok számlája ... 206559,78	
Előre fizetett díjak az 1902-1903 évekre ... 4603,81	
Fel nem vett nyeresemények 1900. évről ... 60,61	
Kísorsolt biztosítások tartaléka ... 18000	
Visszontbiztosító intézetek és mások követelése ... 57637,22	
1901. évi nyeresemény ... 1077158,00	

VAGYON.

Részvényalapok: teljesen befizetett 2000 egész részvény a 1000 frt és teljesen befizetett 2000 fel részvény a 500 frt ... 6000000	
Társasági tartaléktőke ... 6000000	
Külön tartalék * 81633	
960706,53	
Árfolyamkülönbözet tartalék ... 1262654,71	
A Magyar földhitelintézet által, a birtokukban lévő záloglevelei után megterített árkülönbözet összeg tartaléka helyezve ... 4.400.000 K	
Tűzbiztosít. díjtartalék készpénzben a viszontbiztosított rész levonásával és minden megterhelés nélkül ... 80.000 K	
Betörésbizt. készpénz-díj tartalék a viszontbiztosított rész levonásával és minden megterhel. nélkül ... 40.000 K	
Szállítmány-biztosítási díjtartalék készpénzben a viszontbiztosított rész levonásával és minden megterhelés nélkül ... 80.000 K	
Tűzbiztosítási függő károk tartaléka ... 417324,38	
Szállítmány-bizt. függő károk tartal. ... 87545,84	
Jégbizt. függő károk tartaléka ... 17150,46	
Betörésbizt. függő károk tartaléka ... 840,42	
Különféle hitelezők ... 617055,64	
Előbbi évekről eddig fel nem vett osztalékok ... 9611	
Első m. ált. bizt.-társ. "Lévy-alap" ... 184088,66	
Első magyar által. biztosító-társaság "Ezredeves alapítvány" ... 64132,47	
Tisztviselők és szolgák nyugdíjalapja ... 965371,77	
Ormody Vilmos-alap ... 20167,10	
Életbiztosítási osztály folyó számlán ... 1443816,46	
1900. évi nyereség ... 1165428,44	
* Az ideai hozzájárulásokkal 568588 kor. 14 fillérre emelkedett.	
† A f. évben teljesen visszafizetve.	
23744057,22	

Budapest, 1901 decz. hó 31-én.

Gergely Tódor,

életbizt. könyvvivő.

A központi könyvezés főnöke.

Az igazgatóság: báró Harkányi Frigyes, Jeney Lajos, László Zsigmond, Ormody Vilmos, gróf Zichy Nándor.

A tenti zárszámlákat és mérlegeket megvizsgálván, azokat a törvényben s az alapszabályokban meghatározott elvek szerint készültnek és azok egyes tételeit a fő- és segédkönyvekkel teljesen megegyezőnek találtuk. Budapest, 1902 márczius hó 21-én.

A felügyelő-bizottság: Berzeviczy Albert, Burchard-Béla-váry Konrád, Hajós József, Németh Titus, báró Radvánszky Géza.

A m. kir. államvasutak gépgyáranak vezérügynöksége

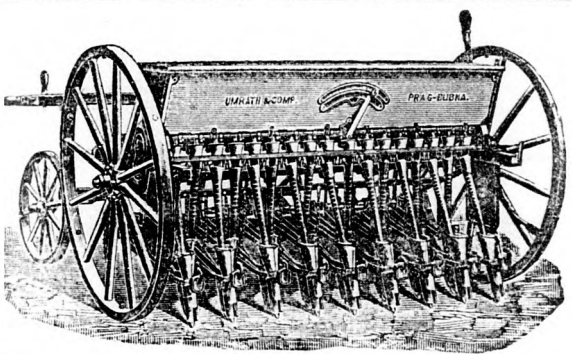
Budapest, Váci-körút 32. szám.

ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült

Millennium⁴ legújabb szerkezetű fűkaszáló-, marokrakó- és kévekötő-aratógépeit,

továbbá: a szab. osztr.-magyar államvasutársaság resiczai mezőgazdasági gépgyárában készült Sack-rendszerű, aczelöntésű eke-fővel ellátott ekéit és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

A magy. kir. államvasutak gépgyárának lokomobil-csépítő- és "Millennium" aratógépgyárműveit a párisi nemzetközi kiállításán a legnagyobb kitüntetéssel, a "Grand Prix" nyerték.

Egyetemes sorvetőgépek

legjobb tolókerék-rendszer. Magyar és osztrák szabadalom.

Utólérhetlen Tessék

MEGBIZHATÓ! árjegyzéket

CZÉLSZERŰ! kérni!

KÖNNYŰ JÁRATU!

Ekék. Trieurök.

Umrath és Társa Budapest,

V., Váci-körút 60. szám.

Gőzeséplőkészletek 12 lóerőig. — Ipari mozgonyok 100 lóerőig.

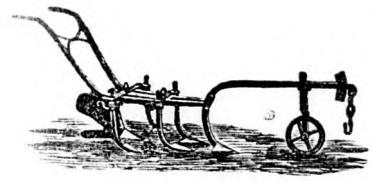
1901. évi forgalom 26000 zsák Felhívjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét a budapesti gyapju-aukcziókra

melyek az év folyamán több sorozatban, nevezetesen július és szeptember hónapokban tartatnak meg.

Az aukciókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkezdményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat

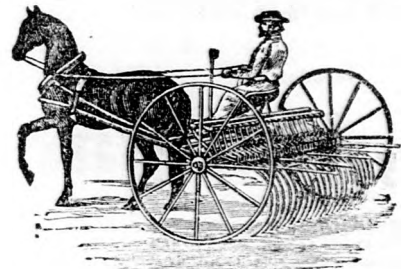
HELLER M. s Társa
Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

KÜHNE E.

Alakult 1856-ban.

mezőgazdasági gépgyára **MOSONBAN.**

A tavaszi időnyre Schloer-féle MŰTRÁGYASZÓRÓGEPEK, répatermeléshez kétsoros chilipótlomszórók, LEGÚJABB SZERKEZETŰ KÉZI EGYSOROS és TÖBBSOROS KAPÁLÓ-ESZKÖZÖK, cukorrépa, kukorica, burgonya stb. megmunkálására. AMERIKAI KÉZI-KAPÁLÓ (kof. 16-50), OSBORNE-féle „COLUMBIA”-cultivator, HOLLINGSWORTH „HEURÉKA” és „KEDVENCZ” szénagereblyék. OSBORNE-féle HIRNEVES COLUMBIA FŰKASZÁLÓ ÉS ARATÓGEPEK. JÁRGÁNYOS CSÉPLŐKÉSZLETEK minden nagyságban. Elkészett vetések eszközlésére: MERITÓKORONGOS és TOLÓKEREKES SZÓRVAVETŐGEPEK. EKÉK, BORONÁK, HENGEREK, HUNGÁRIA- és MOSONI-DRILL sorvetőgépek.

Főraktár: BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRUT 57/a.

Gőzekéket, Gőz-utihengereket és Gőz-utimozdonyokat

a legalkalmasabb szerkezettel a legolcsóbb árak mellett szállít

John Fowler & Co.

Telefon 92-50. Budapest-Kelenföld, a vasútállomással szemben,

hol is épített új telepükön gőzeke szerkezeteiről tárlatot rendeztek be. Ugyanott természetesen berendezett tartalékrész raktárt és javítóműhelyt tartanak fenn.

Közlekedés vasuton és villamos vasuton.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. sz., II. em.

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
ugy is mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége
erkölcsi támogatásával

ALAKULT: 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulása: ... 400,000 kor.
Alapítványok és tiszletrészekben ... 1,200,000 kor.
Összesen: 1,600,000 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen.

Az üzlet eredményében a biztosított tagok a díjarányában részesülnek. Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők közvetítésével és felvilágosítással és nyomtatványokba minden irányban készséggel szolgál

az igazgatóság

Alfa-Separator ***

*** Részvénytársaság

BUDAPESTEN.

Iroda: V., BATHORY-UTCZA 4.

Gyártelep: VI., PETNEHÁZY-UTCZA 8-10.

.. Tejgazdasági gépgyár. . .

Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.

.. Tejszövetkezetek és tejelepek berendezése. . .

Árjegyzékek, tervek és költségvetések díjmentesen.

Alfa Laval Separatoraival eddig több mint 500 első díjat nyertek. — Évi gyártás körülbelül 45000 darab.

Kurcz Lipót és Társa

photocinkográfiai műintézete

BUDAPEST, VIII., Szentkirály-utca 13.

Készít:

mindennemű nyomtatványhoz szükségeselt

Clichéket

Chemigrafia, chromotypa, photo-, (auto)-typia, fametszet stb utján.

Térképek, tervezetek, alaprajzok

photolithografikailag legszebben és legolcsóbban sokszorosítottak.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti kainitot szavatolt 12,4% tiszta káli = 23-24% kénsavas káli tartalommal,

Stassfurti kálitrágyasót szavatolt 40% tiszta káli = 74-76% kénsavas káli tartalommal,

Kovasavas-kálit (dohánytrágyázásra) továbbá mindenemű egyéb műtrágyaféléket, azonkívül

Kénport legfinomabb 78% Chancel oidium ellen,

Rézgáliczot (98-99%) elismert kitűnő minőségben szállít a

„Hungária” műtrágya, kénsav- és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.